

Ramkrav och reformer

**Specifikation av krav inför regeringens
budgetproposition hösten 2021**

Vänsterpartiet, 2021-08-12

Ramkrav och reformer i budgetpropositionen

Vänsterpartiet erbjuder en öppning för att acceptera regeringens budget efter att vår egen fallit i riksdagens omröstning. Centerpartiet har villkorat sitt stöd till regeringens budget med ett förhandlingsförbud med Vänsterpartiet. Istället för förhandlingar väljer vi därför att redovisa våra krav här. De kan ses som bottenplatta som kan skapa förutsättningar för Vänsterpartiet att frångå riksdagspraxis. Uppfylls dessa krav ser vi att det finns en möjlighet, om än inte ett löfte, att stödja budgeten. Vi kommer även om dessa krav skulle uppfyllas att göra en helhetsbedömning och avgöra vid omröstningen senare i höst om utfallet är sådant att vi kan motivera beslutet för våra väljare och svenska folket.

Vi har ställt upp fyra övergripande ramvillkor som gäller hela budgeten, samt krav på reformering av sjukförsäkring och a-kassa.

Nooshi Dadgostar, partiledare

Ulla Andersson, ekonomisk-politisk talesperson

Ramvillkoren som budgeten måste uppfylla är:

1. Den urholkning av välfärdens finansiering som pågått en längre tid upphör. Alla skattesänkningar i budgeten ska motsvaras av minst lika stora skattehöjningar. Över tid behöver det samlade skatteuttaget öka.
2. Den underfinansiering som redan skett har skapat en välfärdsskuld, som måste börja betalas av. Den offentliga konsumtionen ska öka genom förstärkningar till välfärden i kommuner och landsting. Under lång tid har den offentliga andelen av ekonomin minskat, och de tär en utveckling som måste vändas, genom att den offentliga konsumtionens andel av BNP över tid ska öka.
3. Budgeten måste öka jämlikheten. Den dramatiska ökningen av klyftorna är en trend som måste brytas, och budgeten som helhet ska ha en effekt som innebär en ökad omfördelning.
4. Investeringar i jobb och industri. Klimatomställningen kan inte vänta. Budgeten måste innehålla betydande satsningar på jobb och klimat. Särskilt på att stärka omställningen i den svenska industrin och transportsektorn.

Krav på reformering av försäkringssystemen:

Reformer	Kostnad 2022 (miljoner kr)
<i>Sjukförsäkringen</i>	
Slopa karensavdraget och sjuklöneansvaret för mindre företag	1 700
Förändrad arbetsförmågeprövning från 60 års ålder för sjukpenning	70
Lättnader vid prövning vid dag 365 för att få förlängd sjukpenning	291,5
Lättnader i sjukpenningsregler för behovsanställda	132
Mer flexibel förläggning av arbetstid vid deltidssjukskrivning	-
Höj taket i sjukpenningen	2 600
Förändra arbetsförmågebegreppet i sjuk- och aktivitetsersättningen	-240
Ändra omställningskrav vid 60 års ålder i sjuk- och aktivitetsersättningen	130
Höj garantinivån och bostadstillägget i sjuk- och aktivitetsersättningen	2 500
Höj taket och ersättningsnivån i sjuk- och aktivitetsersättningen	2 000
Sänk skatten på sjuk- och aktivitetsersättning	2 700
Avskaffa rehabkedjan	-
Arbetsförmedlingens arbetsförmågeutredningar ska gälla	-
Ge läkarintygen större tyngd i sjukskrivningsprocessen	-
Stärk rätten till rättshjälp i sjukförsäkringsärenden	-
Ändra sjukförsäkringens mål och Försäkringskassans regleringsbrev	-
Ge upprättelse åt de utförsäkrade	-
<i>Pensionerna</i>	
Höj garantipensionen	6 400
<i>Arbetslöshetsförsäkringen</i>	
Stärk A-kassan: Gör de tillfälliga reglerna permanenta och slopa nedsättningen vid dag 101	300
Inför avdrag för fackföreningsavgift	2 600
Inför avdrag för a-kasseavgift	1 700
Återinför studerandevillkoret	1 500
Gör de tillfälliga karensreglerna permanenta	400
Totalt	24 784

Bakgrund

Sjukförsäkring

Slopa karensavdraget och sjuklöneansvaret för mindre företag

Vänsterpartiet har länge krävt att karensavdraget slopas. Den som är sjuk ska inte tvingas gå till arbetet för att få ihop sin ekonomi. Sverige är i dag det enda landet i Norden som har karensavdrag.

Coronakrisen har visat hur skadligt det kan vara med sjuknärvaro, dvs. att arbetstagare känner sig tvingade att gå till jobbet trots att de inte är friska. Något vi egentligen vetat sedan länge och som slagits fast genom forskning och i otaliga rapporter.

Arbetsgivaren är skyldig att stå för sjuklönen de första 14 dagarna av sjukperioden. Vänsterpartiet vill att staten tar över det ansvaret för företag med upp till 10 anställda, för att sedan ta delar av summan i nedtrappning upp till 15 anställda.

Karensavdraget ska slopas och arbetsgivarna ska stå för kostnaden. Samtidigt ska sjuklöneansvaret slopas och minskas för mindre företag, enligt ovan från 1 juli 2022.

Kostnad: 1,7 miljarder kronor (Källa: RUT 2021:682).

Kommentar: helårskostnaden uppgår till: 3,7 miljarder kronor.

Genomför förslagen från utredningen om en trygg sjukförsäkring med människan i centrum

Utredningen om en trygg sjukförsäkring med människan i centrum har i tre betänkanden presenterat flera förslag som skulle förbättra sjukförsäkringen. Regeringen har lagt fram några av förslagen på riksdagens bord. Regeringen ska lägga fram samtliga förslag från utredningen, med några revideringar som redovisas nedan.

Förändrad arbetsförmågeprövning från 60 års ålder

I betänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6) föreslås att en försäkrad som har uppnått den ålder då hen som tidigast kan ta ut inkomstgrundad ålderspension (i dag 62 år) ska få sin arbetsförmåga bedömd mot arbete hos arbetsgivaren oavsett hur länge hen har haft nedsatt arbetsförmåga. Möjligheten att få arbetsförmågan bedömd mot arbete hos arbetsgivaren ska gälla till och med den månad då den försäkrade som tidigast får ta ut garantipension (i dag 65 år).

I utredningens förslag knyts åldersgränsen till den riktålder som finns i pensionssystemet. Den förändrade arbetsförmågebedömningen ska istället gälla från 60 års ålder.

Kostnad: 70 miljoner kronor årligen om åldersgränsen sätts till 62 år (Källa: SOU 2020:6).

Lättnader vid prövning vid dag 365 för att få förlängd sjukpenning

I betänkandet En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6) föreslås att den som har haft nedsatt arbetsförmåga i 365 dagar ska kunna få sin arbetsförmåga fortsatt bedömd

mot arbete hos arbetsgivaren om hög grad av sannolikhet talar för återgång i detta arbete senast vid dag 550.

Denna förändring ska genomföras omgående.

Kostnad: 291,5 miljoner kronor årligen (Källa: SOU 2020:6).

Kommentar: Beräkningen inkluderar nu redan genomförda undantagsregler vid dag 180. Den ändringen beräknades av regeringen kosta 250 mkr för 2021 (infördes den 15 mars) och 300 mkr 2022.

Lättnader i sjukpenningsregler för behovsanställda

I betänkandet En sjukförsäkring anpassad efter individen (SOU 2020:26) föreslås att en försäkrad som är behovsanställd ska få sin arbetsförmåga bedömd mot behovsanställningen om det kan antas att hen skulle ha arbetat om hen inte hade varit sjuk. Bedömningen av arbetsförmågan mot behovsanställningen ska göras till den dag då den försäkrade har haft nedsatt arbetsförmåga i 90 dagar. Sjukpenning lämnas utan hänsyn till den begränsning av beloppet som gäller för arbetslösa.

Tidsgränsen ska sättas till 180 dagar istället för 90 dagar. På så vis harmoniseras regelverket med andra delar av sjukförsäkringen.

Kostnad: mellan 93,5 och 132 miljoner kronor för tidsgräns vid dag 90 (Källa: SOU 2020:26).

Mer flexibel förläggning av arbetstid vid deltidssjukskrivning

I betänkandet En sjukförsäkring anpassad efter individen (SOU 2020:26) föreslås att Försäkringskassan ska kunna bevilja partiell sjukpenning utifrån en annan förläggning av arbetstiden än att denna minskas i samma omfattning varje dag om förläggningen inte försämrar möjligheterna till återgång i arbete. Försäkringskassan bör samverka om arbetstidens förläggning med den försäkrade, sjukskrivande läkare och den försäkrades arbetsgivare.

Om den försäkrade vill pröva att arbeta i begränsad utsträckning trots hel sjukskrivning bör Försäkringskassan samverka med arbetsgivaren och sjukskrivande läkare i syfte att ta tillvara den försäkrades arbetsförmåga och på sikt underlätta dennes återgång i arbete. Försäkringskassan bör utifrån denna samverkan utreda möjligheten till partiell sjukpenning med en annan arbetstidsförläggning än att arbetstiden minskas varje dag.

Denna förändring ska genomföras omgående.

Kostnad: Har inte kunnat beräknas av utredningen (Källa: SOU 2020:26).

Höj taket i sjukpenningen

Taket i sjukpenningen ska höjas från 8 prisbasbelopp till 10 prisbasbelopp, så att fler får en högre ersättning. Det skulle innebära att minst 70 procent av löntagarna kan få ersättning i relation till sin inkomst och bör ses som ett steg mot att 80 procent av löntagarna kan ersättning i relation till sin inkomst.

Kostnad: 2022: 2,6 miljarder kronor (Källa: RUT 2021:1115).

Genomför förslagen från utredningen Ett mer ändamålsenligt regelverk i sjuk- och aktivitetsersättningen och för förmåner vid rehabilitering

Regeringen ska genast införa några av de förslag som presenteras i utredningen Ett mer ändamålsenligt regelverk i sjuk- och aktivitetsersättningen och för förmåner vid rehabilitering (Dir. 202031).

Förändra arbetsförmågebegreppet

Utredningen föreslår att vid prövning av rätt till sjukersättning ska bedömning av den försäkrades arbetsförmåga göras i förhållande till samma arbetsmarknadsbegrepp som används vid prövning av rätt till sjukpenning. Det innebär att den försäkrade prövas mot angivet arbete när lagändringen trätt i kraft.

Denna förändring ska genomföras omgående.

Kostnad: Besparing på 240 miljoner kronor för införandeåret och på 60 miljoner kronor per år efter det (effekterna på försörjningsstöd och ålderspensionssystemet är inte inräknade). (Källa: Utkast till Ett mer ändamålsenligt regelverk i sjuk- och aktivitetsersättningen och för förmåner vid rehabilitering (Dir. 202031).

Kommentar: Beräkningarna omfattar även andra ändringar som väntas ha marginella effekter.

Ändra omställningskravet vid 60 års ålder

Utredningen föreslår att arbetsförmågan hos försäkrade som har som mest fem år kvar tills de uppnår den ålder då de inte längre kan få sjukersättning utbetald ska bedömas i förhållande till (angivet) normalt förekommande arbete som den försäkrade har erfarenhet av eller annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. Vid bedömningen av om det finns återstående rehabiliteringsmöjligheter ska det bortses från sådana insatser som syftar till att den försäkrade ska kunna arbeta i ett arbete som han eller hon inte har tidigare erfarenhet av.

Förslaget ligger i linje med vårt förslag om en åldersfaktor i sjukförsäkringen, och Kommunals och Katalys knegarpension och skulle innebära en viktig lättnad för de som sliter ut sig under ett hårt och långt arbetsliv.

Åldersgränsen ska inte knytas till riktåldern inom ålderspensionssystemet, så som utredningen föreslår. Istället ska den försäkrade från och med 60 år prövas mot sin anställning och är man arbetslös mot den yrkesgrupp man har erfarenhet/utbildning inom.

Kostnad: 130 miljoner kronor för införandeåret och en besparing på 40 miljoner kronor per år efter det (effekterna på försörjningsstöd och ålderspensionssystemet är inte inräknade). (Källa: Utkast till Ett mer ändamålsenligt regelverk i sjuk- och aktivitetsersättningen och för förmåner vid rehabilitering (Dir. 202031).

Höj garantinivån och bostadstillägget i sjuk- och aktivitetsersättningen

Den 1 januari 2020 höjdes bostadskostnadstaket i bostadstillägget för pensionärer från 5 600 kronor per månad till 7 000 kronor per månad för den som är ogift och från 2 800 till 3 500 för den som är gift. Personer med sjuk- och aktivitetsersättning har också rätt till bostadstillägg. För dem har dock inga höjningar gjorts. Med nuvarande regelverk har de som lever på sjuk- och aktivitetsersättning jämförelsevis sämre möjligheter att efterfråga bostäder med god standard och tillgänglighet.

Vänsterpartiet menar att det är mycket olyckligt ur ett jämlikhet- och rättviseperspektiv.

Bostadskostnadstaket i bostadstillägget för sjuk- och aktivitetsersättningen ska höjas till samma nivå som gäller för ålderspensionärer. Garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen ska höjas med 1 000

kronor i månaden och inkomstindexeras. När garantinivån höjs, höjs även inkomsttaket i bostadstillägget.

Kostnad: 2,5 miljarder kronor (Källa: RUT 2021:690).

Höj taket och ersättningsnivån i sjuk- och aktivitetsersättningen

Taket i sjuk- och aktivitetsersättningen ska höjas till 10 prisbasbelopp. Det skulle innebära att minst 70 procent av löntagarna kan få ersättning i relation till sin inkomst och bör ses som ett steg mot att 80 procent av löntagarna kan ersättning i relation till sin inkomst. Ersättningsnivån ska också höjas till 70% av antagandeinkomsten. Det skulle innebära en förbättrad levnadsstandard för många människor som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning.

Kostnad: 2 miljarder kronor (källa: RUT 2019:599).

Sänk skatten på sjuk- och aktivitetsersättning

Idag beskattas arbetsinkomster lägre än andra inkomster. Detta beror på jobbskatteavdragens utformning. Vänsterpartiet anser att principen lika skatt på lika inkomster bör råda, oavsett varifrån inkomsten kommer. Som ett första steg vill vi sänka skatten på inkomster från sjuk- och aktivitetsersättningen till samma nivå som för inkomster från lönearbete, eftersom de berörda i regel uppbär ersättningen under en längre tid och har en ansträngd ekonomisk situation.

Skatten på sjuk- och aktivitetsersättning ska likställas med skatten på lönearbete.

Kostnad: 2,7 miljarder kronor (Källa: RUT 2021:1116).

Förändringar för en mänsklig sjukförsäkring

Följande ska regeringen avisera i samband med budgetpropositionen.

Avskaffa rehabkedjan

De fasta tidsgränserna i rehabiliteringskedjan har resulterat i att Försäkringskassan förlägger sina kontakter med den försäkrade utifrån dessa tidsgränser. Konsekvensen av detta är att handläggarna blir mindre närvarande och får en sämre helhetsbild av den försäkrades situation. I vissa fall kan också insatser försenas för att de planeras utifrån rehabiliteringskedjan och anpassas till en viss tidsgräns, trots att det funnits underlag för att genomföra insatsen långt tidigare.

Den steg-för-steg-modell som gällde innan den dåvarande borgerliga regeringen införde rehabiliteringskedjan 2008 fungerade på många sätt väl. Modellen består av sju steg som på flera sätt liknar den nuvarande rehabiliteringskedjan, med den avgörande skillnaden att modellen inte innehåller några tidsgränser. Det är i stället handläggaren, i samråd med den sjukskrivne och oftast vårdgivaren, som avgör när det är dags att pröva nästa steg. På så vis möjliggörs en mer individanpassad handläggning med bättre avvägda insatser. Både handläggaren och den sjukskrivne får större ägandeskap och det finns utökade möjligheter för andra aktörer – vårdgivare såväl som fackliga representanter – att medverka i processen.

Modellen möjliggör också att tidigt planera hur och när de olika stegen ska tas i ett tidigt skede av sjukskrivningen. På så vis ökar förutsägbarheten. Det sjunde steget i modellen innebär en prövning av ifall den sjukskrivnes sjukpenning borde bytas mot sjuk- eller aktivitetsersättning. Därigenom skapas en tydligare koppling till systemet med sjuk- och aktivitetsersättning.

De förändringar av sjukförsäkringen som nu sker och kommer att ske ska utvärderas efter två år. Om de inte bedöms ha tillräcklig effekt ska rehabkedjan skrotas till förmån för en återgång till steg-för-steg-modellen, med nödvändiga ändringar.

Arbetsförmedlingens arbetsförmågeutredningar ska gälla

Ett av de återkommande problem med sjukförsäkringsprocessen som uppmärksammas av drabbade är att sjukskrivna hamnar mellan stolarna då de anses arbetsföra av Försäkringskassan men inte tas emot av Arbetsförmedlingen, som gör en annan bedömning i sina arbetsförmågeutredningar. Detta leder till att människor förlorar sin ersättning och sin SGI.

För att sjukpenningen ska dras in ska det krävas att Arbetsförmedlingen tar emot individen och bedömer hen som arbetsföra, samt att det finns ett samförstånd mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen kring kommande steg.

Ge läkarintygen större tyngd

Behandlande läkares ord väger för lätt när Försäkringskassan fattar beslut om sjukpenning. Läkare vittnar om att Försäkringskassan ifrågasätter sjukintyg från vården på oklara och märkliga grunder och anställda på Försäkringskassan om att deras roll blivit att leta fel i läkarintygen i myndighetens jakt på sänkta sjuktal. Brist på samordning mellan vården och Försäkringskassan lägger över ansvaret för att komplettera uppgifter på den enskilde och leder till uteblivna ersättningar. Det är inte rimligt att en sjuk person ska behöva ta ansvar för att få fram ett sjukintyg som håller för rätten till sjukpenning.

Behandlande läkares bedömningar ska uppvärderas och samordningen mellan sjukvården och Försäkringskassan ska förstärkas.

Stärk rätten till rättshjälp

Få personer har möjlighet att få ekonomiskt stöd – rättshjälp – för att överklaga beslut som rör sjukförsäkringsärenden, trots att detta ökar chansen för den enskilde att få rätt i sak. Sedan mitten av 1990-talet har endast omkring 100 personer fått ekonomiskt stöd för att överklaga beslut som rör socialförsäkringen.

Inkomsttaket för att ta emot rättshjälp, som inte har räknats upp sedan 1999 och ligger på 260 000 kronor om året, ska höjas.

Ändra sjukförsäkringens mål och Försäkringskassans regleringsbrev

För att sjukförsäkringen ska fungera som avsett måste den vara behovsstyrd. Sedan alltför lång tid tillbaka har andra ambitioner och målsättningar kommit att styra sjukförsäkringens funktion. Ambitionerna att minska statens kostnader för sjukförsäkringen har lett till att sjuka misstänkliggörs och att systemen stramats åt. I stället för att satsa på det förebyggande arbetet, ett mer hållbart arbetsliv och rehabilitering – vilket enligt en stor del av forskarkåren är det som behövs för att hålla sjuktalet nere – har såväl borgerliga som socialdemokratiska regeringar riktat udden mot de sjuka.

Pandemin visar också på det orimliga i det av riksdagen beslutade målet för politikområdet och utgiftsområdet, ”att frånvaron från arbete på grund av sjukdom ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå”. Vänsterpartiet menar att det aldrig kan vara sjukförsäkringens uppgift att kompensera för brister i arbetslivet, för pandemiutbrott eller andra faktorer som ligger utanför dess kontroll. Sjukförsäkringen ska ge ekonomisk trygghet till den som är sjuk för att arbeta, och möjligheter till rehabilitering för återgång i arbete. Den ska inte dölja brister i arbetslivet eller sjukdomsutbrott genom att neka människor den ersättning de har rätt till.

Den 27 april 2020 lämnade den nationella samordnaren för en välfungerande sjukskrivningsprocess slutbetänkandet Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24). I betänkandet föreslås bland annat att ett tydligt gemensamt syfte med sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen formuleras och görs vägledande för alla aktörer i processen. Ett sådant syfte skulle kunna bidra till en mer långsiktig styrning av sjukförsäkringen, där Försäkringskassan blir

mindre känslig för olika regeringars varierande målsättningar. Betänkandets föreslagna syfte lyder ”att individen ska återfå arbetsförmåga och därmed kunna återgå i, eller kunna söka, arbete.”

Politikområdets, och utgiftsområdets mål ska ändras till ”att ge ekonomisk trygghet vid sjukdom och ett effektivt stöd för att individen ska återfå arbetsförmågan och återgå i arbete”. Ett syfte för sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen ska tas fram och lyda ”att individen ska återfå arbetsförmåga och därmed kunna återgå i, eller kunna söka, arbete, samt säkerställas ekonomisk trygghet under processen.”

Dessa mål och syften ska vara vägledande för regeringens formuleringar i Försäkringskassans regleringsbrev som inte längre ska innehålla skrivningar om att hålla sjuktalen nere. Följande formulering ska därmed strykas ur nuvarande regleringsbrev: ”Försäkringskassans samlade arbete ska leda till att sjukpenningtalet minskar långsiktigt...”

Ge upprättelse åt de utförsäkrade

De som har drabbats av bristerna i sjukförsäkringen ska få upprättelse. 2008 kastades 100 000 personer ut ur försäkringen. Sedan dessa har såväl alliansregeringens som S-MP-regeringens hantering av sjukförsäkring lett till att tiotusentals människor nekats sin rätt till ersättning vid sjukdom. Det är ett oacceptabelt svek.

En kriskommission ska tillsättas. Kriskommissionen ska se över Försäkringskassans arbete och styrning gällande sjukförsäkringen, ge upprättelse åt dem som drabbats av den myndighetsutövning som bröstit och lämna förslag om förbättringar.

Kriskommissionen ska:

- Utredda försäkringskassans arbetssätt och lämna förslag om förändringar i myndighetens arbete och regeringens styrning av den,
- ta in forskningsexpertisen på området samt inhämta information från arbetsmarknadens parter och civilsamhället som organiserar de som själva drabbats,
- se över möjligheter till kompensation och återinträde i systemet för de som förlorat sin SGI p.g.a. generella brister i myndighetsutövningen,
- lämna förslag på hur SGI ska skyddas i framtiden kopplat till kraven på att stå till arbetsmarknadens förfogande,
- se över utförsäkringarna och dess konsekvenser sedan försämringarna av sjukförsäkringen som alliansregeringen genomförde 2008, samt ge upprättelse åt dem som drabbats och någon form av kompensation eller återinträde i systemet.

Höj garantipensionen

År 2021 uppgår garantipensionen till 8 651 kronor per månad före skatt för en ogift pensionär. För den som är gift är motsvarande belopp 7 739 kronor per månad. Sedan garantipensionen infördes 2003 har pensionärer med garantipension i genomsnitt haft en real inkomstökning på 15,7 procent i jämförelse med 44,6 procent för förvärvsarbetare.

Garantipensionen och fribeloppet i bostadstillägget för pensionärer ska höjas med 0,207 prisbasbelopp (833 kr/mån i 2022 års prisbasbelopp) och inkomstindexeras.

Kostnad: 6,4 miljarder kronor (Källa: RUT 2021:677).

Arbetslöshetsersättningen

Stärk A-kassan

Enligt ordinarie arbetsvillkor ska en person under tolv månader före arbetslöshetens inträde ha arbetat minst 80 timmar i månaden under sex månader eller 480 timmar i sex sammanhängande månader och då minst 50 timmar per månad. Villkoret innebär förenklat ungefär halvtidsarbete, under ett halvår.

Regeringen har infört tillfälliga regeländringar under pandemin som innebär att en sökande behöver ha arbetat 60 timmar i månaden under sex månader, eller 420 timmar under sex sammanhängande månader och då minst 40 timmar under var och en av dessa månader. Ändringen gör det möjligt för fler personer som varit timanställda eller arbetat deltid att få ersättning. Taket i den inkomstrelaterade ersättningen har också tillfälligt höjts från 910 till 1200 kronor de första hundra dagarna och från 760 till 1000 kronor därefter. Det högsta beloppet i grundförsäkringen har höjts från 365 till 510 kronor per dag. De tillfälliga reglerna gäller till och med 2022.

I ett första steg ska dagens tillfälliga regler göras permanent. Därtill ska nedsättning vid dag 101 slopas. På sikt bör a-kassan förstärkas ytterligare. De tillfälliga lättnaderna inom a-kassan för företagare ska göras permanenta.

Kostnad: 300 miljoner kronor. Från 2023 uppgår kostnaden till 2 miljarder kronor då kostnaderna för att göra de tillfälliga reglerna permanenta tillkommer (Källa: RUT 2020:124 och RUT 2019:612).

Avdrag för fackföreningsavgift

För att värna den svenska modellen och fackföreningsrörelsens styrka och legitimitet är det viktigt att många är medlemmar i en fackförening. För att bidra till att tröskeln för inträde sänks ska en skattereduktion på 25 procent införas för avgift till fackförening.

Kostnad: 2,6 miljarder kronor (Källa: RUT 2021:671).

Avdrag för a-kasseavgift

För att värna den svenska modellen och arbetslöshetsförsäkringens legitimitet är det viktigt att många är medlemmar i en a-kassa. För att bidra till att tröskeln för inträde sänks ska avdragsrätten på 25 procent för a-kasseavgiften återinföras.

Kostnad: 1,7 miljarder mdkr (Källa: RUT 2021:670)

Studerandevillkoret

Fram till 2007 fanns ett studerandevillkor i arbetslöshetsförsäkringen. Det innebar en möjlighet att kvalificera sig till grundersättning från arbetslöshetsförsäkringen genom studier och gav nytutexaminerade incitament att skriva in sig på Arbetsförmedlingen och ett visst andrum att söka arbete som motsvarar den utbildning de har. Vänsterpartiet anser att det är rimligt att ge den som genomgått en utbildning den möjligheten. Ungdomar som går ut på arbetsmarknaden och inte får arbete med en gång står nu ofta helt utan försörjning.

Ett framtida studerandevillkor bör göra det möjligt att kvalificera sig till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen genom studier. Tidigare bestämmelser om studerandevillkor var inte perfekta men bör kunna utgöra en utgångspunkt vid utformningen.

Ett studerandevillkor ska återinföras.

Kostnad: 1,5 miljarder kronor (Källa: RUT 2019:612).

Gör de tillfälliga karensreglerna permanenta

Vänsterpartiet vill slopa karensvillkoret i a-kassan. Det befintliga karensvillkoret om sex dagar inom arbetslöshetsförsäkringen medför att enskilda får vänta på sin ersättning. Riksdagen har nu beslutat att karensvillkoret tillfälligt ska avskaffas.

De tillfälliga karensreglerna ska göras permanenta.

Kostnad: 400 miljoner kronor (Källa: prop. 2019/20:146).